

Schrijven

Column

Auteur: Harry Paus

“Laat mij maar een cursiefje schrijven”, riep ik bij de eerste vergadering over dit nummer. Het moest gaan over schrijven. En natuurlijk achtervolgt deze belofte me al de hele zomer. Ik wil het over schrijven hebben en ik wil twee vragen definitief beantwoord hebben: Wat is schrijven? Hoe kun je kinderen leren schrijven? En dat allemaal in minder dan 500 woorden.

Gisteren zag ik een vader, moeder, peuter en zoontje van zes een café binnenkomen. Ze hadden honger en dorst. Het zoontje ging direct het menu spellen en probeerde een keus te maken. “Papa, wat is m-o-z-z-a-r-e-l-l-a?” Papa werkte niet bij het onderwijs, anders zou hij misschien gezegd hebben dat mozzarella een verzamelnaam is voor twee soorten verse kaas en dat de oorspronkelijke mozzarella vervaardigd is uit de melk van de waterbuffel. Hij zei niet: “Later is men ook mozzarella uit koemelk gaan vervaardigen. Beiden zijn wel volgens dezelfde principes vervaardigd, maar hebben een geheel eigen smaak en structuur.¹” Hij zei: “Mozzarella is heel lekker, jongen.”

Dat jongetje redt zich wel. Met het lezen zit het wel snor. Hoe gaat het met schrijven? Sommige taaldidactici zeggen dat schrijven erg moeilijk is voor leerlingen, en dat we de kerndoelenlat voor de basisschool wel hoog hebben gelegd. Of dat waar is?

Ik zit langs de waterkant en zie een schrijverke over het oppervlak gaan en denk aan Gezelle. Ik weet dat het bezig is met een hachelijke zaak, want één scheutje Drecht en zo’n beestje zinkt als een baksteen. Dat heb ik in ieder geval nog bij natuurkunde geleerd. En nu ik toch langs de kant zit, maak ik met mijn handen een wak in het kroos en zie een spiegelbeeld of een kind dat schrijft. Ik probeer te lezen wat hij schrijft.

*En telkens als ik even
knikte dat ik het wist,
liet hij het water beven
en het werd uitgewist*

Uit een van de mooiste gedichten van Nijhoff. Ik schrijf de strofe over en merk dat mijn vingers niet meer willen wat ze vroeger vanzelf deden, mijn huidige vingers vragen een toetsenbord.

Ik ben het tweede deel aan het lezen van de magistrale biografie van Nop Maas over Gerard Reve en wordt meegesleept door de eenzaamheid, de angst, de waanzin van de zelfbenoemde nationale volksschrijver. Schrijven is wanhoop, is levensgevaarlijk, schrijven is spellen, is honger naar woorden. Schrijven gaat vanzelf en is ongrijpbaar.

Hoe kunnen we kinderen leren schrijven? Het antwoord is eenvoudig: “We kunnen kinderen niet leren schrijven.” En dat stemt in zekere zin tot tevredenheid.

¹ Zie Wikipedia.